Gwasanaeth Democrataidd
Democratic Service
Swyddfa'r Cyngor
CAERNARFON
Gwynedd
LL55 1SH

Cyfarfod / Meeting

PWYLLGOR SAFONAU

STANDARDS COMMITTEE

Dyddiad ac Amser / Date and Time

11.00am, DYDD LLUN, 30 MEDI, 2013

11.00am, MONDAY, 30 SEPTEMBER, 2013

Lleoliad / Location

Ystafell Gwyrfai,
Swyddfa'r Cyngor / Council Offices,
Stryd y Jêl / Shirehall Street,
Caernarfon

Pwynt Cyswllt / Contact Point

Eirian Roberts

(01286) 679018

maireirianroberts@gwynedd.gov.uk

Dosbarthwyd/Distributed 20/09/13

PWYLLGOR SAFONAU
STANDARDS COMMITTEE

Aelodaeth/Membership

Aelodau Etholedig / Elected Members (3)

Y Cynghorwyr/Councillors
Charles Wyn Jones
Eryl Jones-Williams
Michael Sol Owen

Aelodau Annibynnol / Independent Members (5)

Ms Linda Byrne
Mr Gwilym Ellis Evans
Miss Margaret E Jones
Mr Sam W Soysa
Dr Einir Young

Aelod Pwyllgor Cymuned / Community Committee Member (1)

Y Cynghorydd / Councillor David Clay

RHAGLEN

1. **YMDDIHEURIADAU**

   Derbyn unrhyw ymddiheuriadau am absenoldeb.

2. **DATGAN BUDDIANT PERSONOL**

   Derbyn unrhyw ddatganiad o fuddiant personol.

3. **MATERION BRYS**

   Nodi unrhyw eitemau sy’n fater brys ym marn y Cadeirydd fel y gellir eu hystyried.

4. **COFNODION**

   Bydd y Cadeirydd yn cynnig y dylid llofnodi cofnodion y cyfarfod diwethaf o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 1 Gorffennaf, 2013 fel rhai cywir (copi ynghlwm).

5. **ARWEINYDDION GRWPIAU GWLEIDYDDOL Y CYNGOR**

   Croesawu Arweinyddion y Grwpiau Gwleidyddol i’r cyfarfod i drafod eu rôl mewn cynnal safonau ymddygiad.

6. **HONIADAU YN ERBYN AELODAU**

   Ystyried adroddiad y Swyddog Monitro (copi ynghlwm).

7. **CYFRYNGAU CYMDEITHASOL**

   Ystyried adroddiad y Swyddog Monitro (copi ynghlwm).

8. **HYFFORDDIANT**

   Ystyried adroddiad y Swyddog Monitro (copi ynghlwm).

PWYLLGOR SAFONAU, 01.07.13

Yn bresennol:-

Aelodau Etholedig:- Y Cynghorwyr Charles Wyn Jones ac Eryl Jones-Williams.

Aelodau Annibynnol:- Mr Gwilym Ellis Evans (Cadeirydd), Miss Margaret E.Jones a Mr Sam W.Soysa.

Aelod Pwyllgor Cymunedol:- Mr David Clay.

Hefyd yn Bresennol: Dilys Phillips (Swyddog Monitro), Sion Huws (Rheolwr Cydymffurfiaeth ac Iaith) ac Eirian Roberts (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu).

Ymddiheuriadau:- Y Cynghorydd Michael Sol Owen; Ms Linda Byrne a Dr Einir Young (Aelodau Annibynnol).

1. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

2. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfod diwethaf o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 28 Ionawr, 2013 fel rhai cywir.

Er gwybodaeth i'r aelodau, nododd y Swyddog Monitro:-

- Bod y Cyngor llawn ym mis Mai wedi mabwysiadu'r Protocol Rhoddion a Lletygarwch i Aelodau a'i gynnwys yn rhan o'r Cyfansoddiad.
- Na dderbyniwyd unrhyw ymateb gan Carl Sargeant AC, y Gweinidog Llywodraeth Leol a Chymunedau ar y pryd, i'r llythyr yn datgan anfodlonrwydd y pwyllgor hwn bod ei lythyr ynglŷn â Fframwaith Moesegol Llywodraeth Cymru wedi'i dderbyn yn uniaith Saesneg. Anfonwyd llythyr yn mynegi'r un pryder at yr Ombwdsmon beth amser yn ôl a derbyniwyd ateb ganddo ym mis Chwefror yn cydnabod y ffaith y dylai fod wedi gohebu'n ddwyieithog ac yn ymddiheuro am y sefyllfa.

3. CAIS AM ODDEFEB GAN Y CYNGHORYDD MIKE STEVENS

Cyflwynwyd – cais am oddefeb gan y Cynghorydd Mike Stevens i gymryd rhan mewn trafodaeth, yn y Cyngor Tref, ynglŷn â Siambr Twristiaeth a Masnach Tywyn.

Eglurodd y Rheolwr Cydymffurfiaeth ac Iaith:-

- Bod y Cyngor Tref yn rhoi grant yn flynyddol i'r Siambr, ond eleni 'roedd am drafod y mater ymhellach cyn gwneud penderfyniad oherwydd datblygiadau o fewn y Siambr yn ystod y flwyddyn aeth heibio.
- Bod y Cynghorydd wedi datgan buddiant sy'n rhagfarnu oherwydd mai ef yw Cadeirydd y Siambr. 'Roedd yn awyddus i fynychu'r cyfarfod er mwyn darparu

gwybodaeth ac ateb cwestiynau'r Cyngor Tref ac 'roedd wedi gofyn am yr hawl i siarad a phleidleisio.

Cyflwynwyd gwybodaeth gefndir bellach a ddaeth i law gan yr aelod.

Eglurodd y Rheolwr Cydymffurfiaeth ac Iaith ymhellach

- Bod gan y Pwyllgor Safonau'r hawl i ganiatáu goddefeb os yw'r sefyllfa'n dod o fewn un (neu fwy) o'r sefyllfaoedd a restrir yn y rheoliadau perthnasol.
- Bod y Cynghorydd wedi nodi ei fod yn gofyn am y goddefeb o dan baragraff (f), sy'n darparu -
  "os yw'r busnes sydd i'w ystyried yn berthnasol i arian neu eiddo corff gwirfoddol y mae'r aelod yn aelod o'i bwyllgor neu ei fwrdd rheoli heblaw fel cynrychiolydd yr awdurdod perthnasol ac nad oes gan yr aelod unrhyw fuddiant arall yn y busnes hwnnw ar yr amod na fydd unrhyw ollyngiad yn ymestyn i gymryd rhan mewn unrhyw bleidlais mewn perthynas â'r busnes hwnnw."
- Ei fod hefyd wedi nodi paragraff (d) – *"os yw'r buddiant yn gyffredin i'r aelod ac i gyfran arwyddocaol o'r cyhoedd."*
- Bod paragraff (dd) – *"os oes cyfiawnhad i'r aelod gymryd rhan yn y busnes y mae'r buddiant yn berthnasol iddo oherwydd rôl neu arbenigedd penodol yr aelod"* hefyd yn hynod berthnasol yn yr achos hwn.
- Bod canllawiau'r Ombwdsmon ar y Cod Ymddygiad (Medi 2012) yn nodi'r canlynol mewn cysylltiad â goddefebau (tud.26) –
  "Bydd angen i'r pwyllgor safonau gydbwyso budd y cyhoedd mewn atal aelodau sydd â buddiant sy'n rhagfarnu rhag cymryd rhan mewn penderfyniadau, yn erbyn budd y cyhoedd mewn gwneud penderfyniadau gan grŵp o aelodau'r awdurdod sy'n weddol gynrychioliadol."

Yn ystod y drafodaeth ddilynol ar y cais, mynegwyd y farn y dylai'r Cynghorydd gael aros yn y cyfarfod i esbonio'r sefyllfa ac i ateb cwestiynau'r Cyngor Tref, ond na ddylai gael pleidlais gan fod ganddo fudd amlwg yn y mater.

PENDERFYNWYD

(a) Caniatáu'r cais am oddefeb i'r Cynghorydd siarad, ond nid i bleidleisio, yng nghyfarfod y Cyngor Tref a'r Pwyllgor Cyllid fydd yn ei ragflaenu.

(b) Nodi mai sail y caniatâd yw paragraff (dd) yn y rheoliadau, sef arbenigedd yr aelod.

(c) Y dylai adroddiadau ar geisiadau am oddefiadau gynnwys mwy o wybodaeth o hyn allan.

4. ADRODDIAD BLYNYDDOL Y PWYLLGOR SAFONAU 2012/13

Cyflwynwyd – adroddiad y Swyddog Monitro yn amgáu drafft o adroddiad blynyddol y pwyllgor ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill 2012 hyd at 31 Mawrth 2013.

PENDERFYNWYD

(a) Cymeradwyo cynnwys yr adroddiad, ond gan ddiwygio'r atodiad i gyfeirio at wir raglen waith y pwyllgor am y flwyddyn yn hytrach na'r rhaglen waith arfaethedig.

(b) Dosbarthu'r adroddiad yn electronig i bob aelod o'r Cyngor sydd ag I-pad, gyda chopïau papur ar gyfer gweddill yr aelodau a chlercod y cynghorau tref a chymuned.

(c) Gosod yr adroddiad ar wefan y Cyngor, gyda chopïau papur yn y llyfrgelloedd.

(ch) Cynnwys erthygl fer yn Newyddion Gwynedd yn tynnu sylw at y ffaith bod yr adroddiad blynyddol wedi'i gyhoeddi.

5. ADBORTH O'R GYNHADLEDD SAFONAU

Cyflwynwyd – adroddiad y Swyddog Monitro yn cyflwyno adborth o'r Gynhadledd Safonau a gynhaliwyd yn Llandudno ar 19 Ebrill, 2013 ac yn gwahodd y pwyllgor i gynnig unrhyw sylwadau ar amseriad a threfniadau cynadleddau i'r dyfodol.

Dosbarthwyd copi o ddeunyddiau'r gynhadledd i'r aelodau hynny na fu yn y gynhadledd.

Diolchwyd i'r Swyddog Monitro am ei rhan yn cydlynu a chyd-gordio trefniadau'r gynhadledd.

Cyflwynwyd y sylwadau a ganlyn:-

- Bod y seminarau yn y prynhawn ychydig yn frysiog, ond bod popeth arall yn wych.
- Ei bod yn drueni bod cyn lleied o'r mynychwyr yn dymuno trafod trwy gyfrwng y Gymraeg.
- Ei bod yn bwysig bod y sylwadau a nodwyd ar y ffurflenni adborth yn cael eu cymryd i ystyriaeth pan drefnir cynadleddau yn y dyfodol. Mewn ymateb, nododd y Swyddog Monitro fod holl swyddogion monitro Cymru yn derbyn copi o'r sylwadau fel eu bod ar gael i bwy bynnag fydd yn trefnu cynadleddau yn y dyfodol. Nododd hefyd fod yna fwriad i baratoi canllaw byr ar gyfer trefnwyr.

PENDERFYNWYD nodi'r adroddiad.

6. RHAGLEN WAITH

Cyflwynwyd – adroddiad y Swyddog Monitro yn cyflwyno rhaglen waith ddrafft am 2013/14 ac yn gofyn am gymeradwyaeth y pwyllgor iddi.

Trafodwyd yr egwyddor o fynd i arsylwi ar gyfarfodydd cynghorau tref a chymuned ynghyd â natur yr ymweliadau hynny. Eglurwyd bod gwahaniaeth rhwng mynychu er mwyn i aelod(au) unigol ddysgu o'r profiad a mynychu yn ffurfiol er mwyn dylanwadu ar ymddygiad.

PENDERFYNWYD

(a) Cytuno ar y rhaglen waith a ganlyn:-

<u>30 Medi 2013</u>

- **Adroddiad Blynyddol Panel Dyfarnu Cymru**
- **Honiadau yn erbyn aelodau**
- **Cyfarfod Arweinyddion y Grwpiau Gwleidyddol**
- **Protocol Cyfryngau Cymdeithasol**
- **Hyfforddiant**

<u>27 Ionawr, 2014</u>

- **Cofrestr Rhoddion a Lletygarwch (gan gynnwys rhai cynghorau cymuned)**
- **Cofrestr buddiannau aelodau etholedig (gan gynnwys rhai cynghorau cymuned)**
- **Trefn datrys anghydfod a Safon Gwynedd**
- **Honiadau yn erbyn aelodau**
- **Fforwm Pwyllgorau Safonau Gogledd Cymru**

<u>**7 Ebrill, 2014**</u>

- **Cyfarfod Cadeirydd ac Is-gadeirydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd**
- **Trefn ceisiadau am oddefebau**
- **Hunan asesiad o waith y pwyllgor**
- **Honiadau yn erbyn aelodau**
- **Rhaglen waith y pwyllgor**

(b) Na ddylid ymweld â chyfarfodydd cynghorau tref a chymuned yn ffurfiol ar y funud, ond rhydd i unrhyw aelodau fynd yno fel unigolion er mwyn addysgu eu hunain.

7. HONIADAU YN ERBYN AELODAU

Cyflwynwyd er gwybodaeth – adroddiad y Swyddog Monitro yn hysbysu aelodau'r Pwyllgor o'r datblygiadau, ers ei hadroddiad diwethaf, o safbwynt honiadau yn erbyn aelodau.

PENDERFYNWYD nodi'r adroddiad.

8. FFORWM PWYLLGORAU SAFONAU GOGLEDD CYMRU

Cyflwynwyd er gwybodaeth – cofnodion cyfarfod o'r Fforwm a gynhaliwyd ar 20 Mai, 2013.

Llongyfarchwyd Cadeirydd y pwyllgor hwn ar gael ei benodi'n Is-gadeirydd y Fforwm.

Sylwyd bod cofnodion y Fforwm yn mynd yn deneuach a chytunwyd â'r sylw ynddynt bod angen trafod amlder y cyfarfodydd.

PENDERFYNWYD nodi cynnwys y cofnodion.

9. ADRODDIAD BLYNYDDOL YR OMBWDSMON 2012/13

Cyflwynwyd er gwybodaeth - adroddiad y Swyddog Monitro yn amgáu'r rhannau hynny o adroddiad blynyddol yr Ombwdsmon 2012/13 sy'n berthnasol i gwynion cod ymddygiad.

PENDERFYNWYD nodi'r adroddiad.

Dechreuodd y cyfarfod am 11.00am a daeth i ben am 12.25pm.

Pwyllgor :	**PWYLLGOR SAFONAU**
Dyddiad :	**30 Medi 2013**
Teitl :	**Honiadau yn erbyn aelodau**
Awdur :	**Swyddog Monitro**
Gweithredu :	**Er gwybodaeth**

1. Cefndir

Pwrpas yr adroddiad hwn yw cyflwyno gwybodaeth i'r Pwyllgor ar gwynion ffurfiol yn erbyn aelodau. Seilir yr adroddiad ar y wybodaeth a dderbyniwyd wrth yr Ombwdsmon a defnyddir ei gyfeirnodau.

2. Cwynion

2.1 Achos 201300346

Cwyn

Bod cynghorydd sir wedi ffilmio a recordio sgwrs yn gyfrinachol a'i roi ar ei dudalen Facebook.

Penderfyniad

Ymchwiliad yn parhau

2.2 Achos 3982/201301430

Cwyn

Bod cynghorydd sir yn caniatáu sylwadau sarhaus ac enllibus ar ei dudalen Facebook.

Penderfyniad

Ystyried os yw am ymchwilio.

2.3 Achos 201301307

Cwyn

Bod cynghorydd sir wedi ymddwyn mewn ffordd fygythiol tuag at yr achwynydd

Penderfyniad

Ymchwiliad yn parhau.

2.4 Achos 201301629

Cwyn

Cwyn, gan gyd-gynghorydd, bod cynghorydd tref wedi methu datgan buddiant mewn eitem oedd gerbron cyfarfod o’r cyngor.

Penderfyniad

Ystyried os yw am ymchwilio.

2.5 Achos 4414/201301916

Cwyn

Ombwdsmon wedi penderfynu ymchwilio ar sail materion a ddaeth ar eu traws wrth ymchwilio i gŵyn arall yn erbyn cynghorydd a allai fod yn torri’r cod (para 2.1 uchod):

- Dwyn anfri ar ei swydd fel cynghorydd neu ar yr awdurdod
- Gwrthdaro rhwng buddiannau busnes yr aelod a’i rôl fel cynghorydd a cham ddefnydd o’i rôl fel cynghorydd
- Mynychu cyfarfod yn groes i gyngor y Swyddog Monitro lle gallai bod sefyllfa o wrthdaro rhwng buddiannau busnes yr aelod a’i rôl fel cynghorydd

Penderfyniad

Ymchwiliad yn parhau.

2.6 Achos 4534/201302665 & 4534/201302666

Cwyn

Cwynion yn erbyn cynghorydd sir, gan ddau gyd-aelod, ei fod wedi rhoi negeseuon ar ei dudalen Facebook mewn cysylltiad â'u hawliadau am dreuliau teithio, gyda'r bwriad o'u difrïo.

Penderfyniad

Peidio ymchwilio. Roedd wedi cyhoeddi rhestr o dreuliau nifer o aelodau ond nid oedd y neges yn cyfeirio yn benodol at y ddau aelod. Enwyd nhw gan ddau aelod o'r cyhoedd oedd wedi ychwanegu sylwadau i'r dudalen, ond ni ellid dal y cynghorydd yn gyfrifol am y rhain ac nid oedd o'r farn y gallai fod wedi rhagweld yr ymateb.

3. Achosion fu gerbron y Pwyllgor Safonau

Cynhaliodd y Pwyllgor wrandawiad mewn cysylltiad â'r gŵyn yn erbyn y Cyng. A.M. Jones, Cyngor Gwynedd ar 26 Medi 2012. Mae'r Cynghorydd wedi apelio i Banel Dyfarnu Cymru a disgwylir dyddiad ar gyfer y gwrandawiad.

4. Argymhelliad

Gofynnir i'r Pwyllgor nodi'r wybodaeth.

CYFARFOD	**PWYLLGOR SAFONAU**
DYDDIAD	**30, MEDI, 2013.**
PWNC	**CYFRYNGAU CYMDEITHASOL.**
PWRPAS	**CYFLWYNO CANLLAWIAU CYMDEITHAS LLYWODRAETH LEOL CYMRU AR GYFRYNGAU CYMDEITHASOL I GYNGHORWYR.**
AWDUR	**DILYS PHILLIPS, SWYDDOG MONITRO.**

1. CYFLWYNIAD.

1.1 Mae chwyldro'n digwydd yn y ffordd rydym yn cyfathrebu. Rydym nawr yn gweld y newid mwyaf erioed yn y modd y mae gwybodaeth yn cael ei greu a'i feddiannu, yn ogystal â chyflymder gallu rhannu gwybodaeth. Arwain hyn at newid yn y modd yr ydym yn byw, yn gweithio, ac o bosib yn y modd yr ydym yn siarad ac yn meddwl.

1.2 Defnyddir y term hollgynhwysol cyfryngau cymdeithasol i gyfeirio at amrediad o ddulliau aml-gyfrwng ar-lein sy'n cael eu defnyddio i greu cynnwys a chyfathrebu dwyffordd. Mae modd eu cyrchu drwy ffôn smart, cyfrifiadur, gliniadur, tabled neu dabledi smart.

2. CYFRYNGAU CYMDEITHASOL : CANLLAW I GYNGHORWYR.

2.1 Ar 16, Awst, 2013, cyhoeddodd Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru ddogfen Cyfryngau Cymdeithasol: Canllaw i gynghorwyr ar eu gwefan. Gellir cael mynediad at y ddogfen yn : http://www.wlga.gov.uk/cyfryngau-cymdeithasolcanllawiau-i-gynghorwyr.

2.2 Bwriad y canllaw hwn yw rhoi arweiniad i gynghorwyr sydd yn awyddus i ddefnyddio cyfryngau cymdeithasol fel dull o rannu gwybodaeth, agor trafodaethau newydd â phobl yn eu cymuned a thu hwnt ac ennyn diddordeb eu hetholaeth mewn sgwrs ddwy ffordd gynhyrchiol. Mae'r canllaw yn canolbwyntio'n bennaf ar gyfryngau cymdeithasol *Facebook* a *Twitter.*

2.3 Yn y canllaw, rhestrir nifer o fanteision defnyddio cyfryngau cymdeithasol i gynghorwyr, megis bod:

- nifer cynyddol o bobl yn defnyddio *Twitter* a *Facebook* fel y dull cyfathrebu sydd orau ganddynt, gan arwain at botensial i sefydlu cyfathrebu dwyffordd â phob un ohonynt;
- yn ddull defnyddiol o ddysgu beth mae pobl yn siarad amdano'n lleol, eu pryderon a'u diddordebau;
- yn ffordd dda o sicrhau bod etholwyr yn fwy ymwybodol o'r gwaith a wneir gan gynghorwyr;

- yn gyfrwng i gael sgwrs gydag amrediad o bobl na fyddai modd cwrdd â hwy'n gorfforol ac nad ydyn nhw'n draddodiadol yn mynd i gwrdd â'u cynrychiolwyr lleol;
- yn ddull o gyfathrebu ar fyrder, gan allu cael adborth ar unwaith am syniadau a maniffesto er mwyn gallu addasu'r cynigion yn unol â'r farn leol.

3. RHAI YSTYRIAETHAU.

3.1 Wrth ystyried cynnwys y ddogfen *Cyfryngau Cymdeithasol: Canllaw i Gynghorwyr* (CLlLC), dylid nodi fod ynddi faterion sy'n berthnasol i faes gwaith y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd e.e.

- y defnydd o gyfryngau cymdeithasol mewn pwyllgorau, a'r hyn ddywed y Cyfansoddiad.
- y Gymraeg, a'r arweiniad a roddir gan Gynllun Iaith y Cyngor;
- hyfforddiant o safbwynt hwyluso cynghorwyr i
  - gychwyn defnyddio cyfryngau cymdeithasol
  - i wneud defnydd helaethach o gyfryngau cymdeithasol;
- y defnydd llwyddiannus a wneir eisoes o gyfryngau cymdeithasol gan rai aelodau etholedig yng Ngwynedd fel arfer dda

a materion sy'n berthnasol i faes gwaith y Pwyllgor Safonau, e.e.

- y côd ymddygiad a goblygiadau cyfreithiol o ddefnyddio cyfryngau cymdeithasol
- camau a ddilynir mewn achosion o gamddefnyddio cyfryngau cymdeithasol.

3.2 Mae'r defnydd o gyfryngau cymdeithasol ymysg cynghorwyr yn faes sydd wedi ei adnabod gan y Pwyllgor hwn fel pwnc sydd angen sylw pellach yn sgil nifer y cwynion a gyflwynir i'r Ombwdsmon yn deillio o gamddefnydd o'r cyfryngau.

3.3 Ar sail yr ystyriaethau cychwynnol hyn, credir y dylid rhoddi ystyriaeth fanylach i'r uchod a chynnwys *Cyfryngau Cymdeithasol: Canllaw i gynghorwyr* (CLlLC) gan eu haddasu yn benodol i Wynedd a/neu lunio protocol penodol ar gyfer y defnydd o gyfryngau cymdeithasol gan gynghorwyr. Credir bod hyn yn waith y byddai'n briodol i'w gyflawni ar y cyd rhwng y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd a'r Pwyllgor Safonau.

3.4 Cyfarfu'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ar y 10, Medi, 2013 i ystyried adroddiad ar y pwnc hwn pan fu iddynt benderfynu ethol tri aelod i gyfrannu at waith is-grŵp ar y cyd hefo'r Pwyllgor Safonau i ddatblygu canllawiau cyfryngau cymdeithasol i Wynedd.

4. ARGYMHELLION

4.1 Argymhellir fod y Pwyllgor Safonau yn :-

(a) argymell y dylai Gwynedd fabwysiadu eu canllawiau eu hunain ar y defnydd o gyfryngau cymdeithasol;

(b) sefydlu is-grŵp ar y cyd gyda'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd i gydweithio ar lunio canllawiau cyfryngau cymdeithasol i gynghorwyr ar gyfer Gwynedd (gyda'r union broses ar gyfer cyflawni hynny i'w gytuno rhwng Cadeiryddion y ddau bwyllgor);

(c) enwebu tri aelod o'r pwyllgor i wasanaethu ar yr is-grŵp.

CYFARFOD	**PWYLLGOR SAFONAU**
DYDDIAD	**30, MEDI, 2013.**
PWNC	**HYFFORDDIANT**
PWRPAS	**CYFLWYNO ADRODDIAD AR YR HYFFORDDIANT SYDD WEDI EI GYFLWYNO AR Y CÔD YMDDYGIAD AC AR DREFNIADAU HYFFORDDI AM Y FLWYDDYN I DDOD.**
AWDUR	**DILYS PHILLIPS, SWYDDOG MONITRO.**

1. Yn ei gyfarfod ar yr 28ain o Ionawr, 2011 penderfynodd y Pwyllgor fel a ganlyn :

"*(a) Rhoi blaenoriaeth i ddarparu hyfforddiant ar y Côd Ymddygiad i'r 11 cynghorydd sir oedd heb fynychu'r hyfforddiant a gynigiwyd fel rhan o'r drefn gyflwyno yn dilyn etholiadau mis Mai, 2012.*
(b) Cynnig sesiwn adnewyddu yn flynyddol i'r holl gynghorwyr sir, gan edrych ar ffyrdd gwahanol o ddarparu'r hyfforddiant, e.e. pwyllgorau ardal;
(c) Cynnig sesiynau penodol ar gyfer Clercod Cynghorau Tref a Chymuned gan fonitro sut mae'r hyfforddiant gydag Unllais Cymru yn symud yn ei flaen;
(ch) Cynnig sesiwn wedi ei theilwrio ar gyfer aelodau'r Pwyllgor Safonau;
(d) Bod angen ystyried dulliau gwahanol a mwy arloesol o gyflwyno hyfforddiant yn gyffredinol;
(dd) Gofyn i'r Gweinidog Llywodraeth Leol a Chymunedau gynnwys amod yn y côd bod rhaid i bob cynghorydd dderbyn hyfforddiant ar y Côd Ymddygiad."

2. Fel rhan o'i raglen waith mae'r Pwyllgor wedi cytuno i dderbyn adroddiad blynyddol ar yr hyfforddiant sydd wedi ei gyflwyno ar y Côd Ymddygiad a materion safonau eraill ynghyd â'r trefniadau sydd ar y gweill am y flwyddyn i ddod. Dyna yw pwrpas yr adroddiad hwn.

3. Adroddaf yn erbyn penderfyniadau'r Pwyllgor ym mis Ionawr :

   (a) Blaenoriaeth i ddarparu hyfforddiant i'r 11 cynghorydd sir oedd heb fynychu'r hyfforddiant cyflwyno ym mis Mai 2012. Cynhaliwyd sesiwn ar faterion priodoldeb oedd yn canolbwyntio ar egwyddorion y Côd Ymddygiad ar y 3, Gorffennaf, 2013.
   Mynychodd 31 o aelodau'r Cyngor gan gynnwys dau aelod newydd oedd heb dderbyn hyfforddiant ffurfiol ar y Côd Ymddygiad o'r blaen. 'Rwyf wedi cael trafodaeth unigol ar gynnwys y Côd Ymddygiad gydag un aelod newydd arall. Golyga hyn fod pob aelod bellach wedi derbyn hyfforddiant ar y Côd Ymddygiad er bod y dyddiad y derbyniodd pedwar ohonynt yr hyfforddiant yn mynd yn ôl i dymor y Cyngor diwethaf (2008-2012).

(b) Cynnig sesiwn adnewyddu yn flynyddol i'r holl gynghorwyr sir. Gan fod y sesiwn olaf wedi ei chynnal ym mis Gorffennaf eleni, byddaf yn rhaglennu'r hyfforddiant adnewyddu nesaf ar gyfer haf 2014.

(c) Cynnig sesiynau penodol ar gyfer Clercod Cynghorau Tref a Chymuned. Bum mewn cysylltiad gyda Chymdeithas Clercod Cynghorau Lleol ac mewn cydweithrediad â'r Gymdeithas, rwyf wedi trefnu sesiynau penodol ar gyfer Clercod Cynghorau Tref a Chymuned at ddechrau mis Hydref. Yn ogystal â materion y Côd Ymddygiad bydd yn sesiynau yn cynnwys materion yn ymwneud â'r gofrestr buddiannau, y protocol a chofrestr rhoddion a lletygarwch, y drefn ar gyfer goddefebau a materion cyfrinachedd a chau allan y wasg a'r cyhoedd. Mae'r gwahoddiadau wedi eu hanfon allan gan Katherine Owen, Clerc Cyngor Tref Caernarfon ar ran y Gymdeithas Clercoed Cynghorau Lleol. Byddaf yn adrodd yng nghyfarfod y Pwyllgor ar y nifer sydd wedi cofrestru i fynychu.

(ch) Cynnig sesiwn wedi ei theilwrio ar gyfer aelodau'r Pwyllgor Safonau. Aeth pump aelod o'r Pwyllgor i'r Gynhadledd Safonau Cymru Gyfan a gynhaliwyd yn Llandudno ar y 19, Ebrill, 2013. Ar wahân i hyn nid oes unrhyw sesiwn benodol wedi ei threfnu ar gyfer aelodau'r Pwyllgor, ond fe gafwyd cyflwyniad i waith y Pwyllgor yn ei gyfarfod cyntaf yng Ngorffennaf 2012. Rwy'n argymell fod cyfnod, o ddyweder, awr ar gychwyn y cyfarfod nesaf ym mis Ionawr yn cael ei neilltuo ar gyfer datblygu'r Pwyllgor, a gofynnir am awgrymiadau ar y math o sesiwn y byddai'r aelodau yn dymuno ei chael.

(d) Angen ystyried dulliau gwahanol o gyflwyno hyfforddiant. Gwnaed ymdrech yn yr hyfforddiant mis Gorffennaf eleni i gyflwyno sesiwn mwy rhyngweithiol a hwyliog na chyflwyniad arferol. Cafwyd ymateb da gan yr aelodau. Yr ydym yn y gorffennol wedi defnyddio deunydd a ddarparwyd gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, sydd yn cynnwys fideo a chyflwyniadau power point, ac wedi ymchwilio i'r posibilrwydd o gyflwyno'r hyfforddiant dros y we. Serch hynny, nid yw adnoddau ac amser wedi caniatau datblygu hyfforddiant o'r fath yn benodol i Wynedd, ac nid yw'n ymddangos bod awydd i'w ddatblygu yn genedlaethol. O fewn y Cyngor, mae sesiynau byr fel cymorthfeydd gyda hyd at hanner dwsin o aelodau ar y tro wedi profi yn llwyddiannus i egluro meysydd gweddol gymhleth a chyda cydsyniad y Pwyllgor rwy'n ystyried arbrofi gyda'r dull hwn o ddatblygu aelodau ar gyfer y sesiynau adnewyddu nesaf.

(dd) Gofyn i'r Gweinidog gynnwys amod bod rhaid i bob cynghorydd dderbyn hyfforddiant. Fe roddwyd hyn yn ymateb y Cyngor i'r Gweinidog ond nid yw'n ymddangos ei fod wedi ei weithredu, a bod hyfforddi aelodau ar y Côd Ymddygiad yn parhau i ddibynnu ar barodrwydd yr aelodau i fynychu'r hyfforddiant ac ar anogaeth gref iddynt wneud hynny.

ARGYMHELLIAD.

4. Gofynnir i'r Pwyllgor

(a) dderbyn yr adroddiad ar yr hyfforddiant sydd wedi ei ddarparu ac ar gynlluniau hyfforddi ar gyfer y flwyddyn i ddod.

(b) ddatgan barn ynglŷn â sesiwn hyfforddiant penodol ar gychwyn y cyfarfod nesaf mis Ionawr.